

5. Eduskuntauudistuksesta itsenäistymiseen:

1. Oppikirjan sivut 45-51

- Tehtävät 1-4 (pedanet)**

→ Pedanet-liitteet 1 ja 2

Pedanet-tehtävä Suurlakosta

Suurlakko 1905. Lue liitteenä olevat dokumentit. Vastaa pedanettiin:

1. Selvitä oppikirjan avulla, miksi Suomessa lakkoiltiin ja ketkä lakkoilivat (kotitehtävä).
2. Miten lakko Voionmaan kuvauksen perusteella koettiin? (Liite 1.)
3. Miksi Mäkelin oli pettynyt lakon saavutuksiin? (Liite 1.)
4. Tee lista vaatimuksista (n. viisi), joita "Punaisessa julistuksessa" esitettiin. (Liite 2.)
5. Pohdi, mikä merkitys suurlakolla ja eduskuntauudistuksella oli Suomelle? Ei tarvitse vastata kirjallisesti.

VENÄLÄISTÄMINEN PÄÄTTYY

(toistaiseksi)

■ Venäjän sisäiset ongelmat:

■ tappio Japanille 1905

→ mellakat, terrori, väkivaltaisuuDET

■ yleislakko Venäjällä 1905

→ perustuslaki, lainsäädäntö duumalle

■ lakkoilu leviää myös Suomeen

→ Suurlakko 1905 !!!

Mielipiteitä lakosta

- **Voionmaa: Suorastaan ihannoi! Kuvasi lakkoa onnistuneeksi ”riemuvoitoksi”. Sortovalta kukistui!**
- Kansanedustaja, historian professori
- **Mäkelin: Aluksi isänmaallinen lakko muuttui luokkataisteluksi (ennakoi jo sisällissotaa!). Työväki näytti voimansa!**
- Kansanedustaja, toimittaja, sosialisti

Julistuskirja Suomen kansalle.

Kansan etuja ja oikeuksia valvomaan valittu komitea esittää kotouksen hyväksyttäväksi seuraavat ponnet:

1:ksi. a) Ne kurjat matelijat, jotka venäläistä virkavaltaa pölkkyiden ovat oimistuneet pääsemään kotimaisen hallitsemme jäseniksi, ja jotka, muodostaessaan tuon hallituksen, ovat häpeällisesti polkeneet ei ainoastaan laeja vaan vieläpä kansan pyhimpää oikeuskäsitteitä, erotfoot heti toimestaan.

b) Erotetun hallituksen tilalle valittfoot Helsingin ajukkaat valtiotaitajien hallituksen sellaisista miehistä, jotta tietävästi funnioittavat lafia ja oikeutta, joille ijänmaamme juuri asia on kallis ja joilla on, mikäli mahdollista, koto kansan luottamus.

Valitseminen toimitettakoon juljetulla äänestysjellä, johon äänestysjeseen oikeutettuja ojan ottamaan oltfoot kaikki 21 vuotta täyttäneet pääkaupungin ajukkaat jukupuoleen katjomatta. Kullakin valitsijalla oltfoot ainoastaan 1 ääni. Kaupungin Naistraatti ryhtytöön heti maalluomistuksiin.

c) Näin kotoompannan hallituksen enjimmäjänä tehtävänä oltfoot kansalliskotouksen kotoontutsuminen, jota ennen älköön valtiotaitainen hallitus ryhtytö mifinjään sellaijin uudistuspuuhin, jotka suuremmissä määräsä tsyjijiwät kansan waroja; jensijään oltfoot hallitusjella täysi warojen täyttötoitus kaitisia jensijuntaitisja asioisja, joiden tarfotuksena on maan sijäijen itse näijyiden turvaaminen. Hallituksen kaikki toimenpiteet oltfoot ehdottomasti jultsia, ja on je toimestaan tiluolluollinen kansalliskotoukselle.

2:ksi. Koska etuoikeudet luofat eri tahoilla maata näkyvät näinä päiwinä innokkaasti puuhaawan edusunnan kotoontutsumista, julistaa proletariaatti, ettei je woi misjään tapauksessa hymätsjä sellaista edusuntaa, joka on pantu kotoon nykyisen waltioapäiwäjestyksen mutaan. Jos luofaedusunta tästä waroituksesta huolimatta kutsutaan kotoon, teroittaa maan tyhwäki jo oioisja omistawain luofkain mieliin, että nykyisten päiwäin tapahtumat tulewat moninkertaijina uubistumaan heti kuin waltioapäiwätutsumus on julaištu.

Sen sijään kuttuttakoon täydellä lainfäädäntö-wallalla warustettu kansalliskotous heti kotoon. Kansalliskotousta kotoon pantaesja oltfoot joijsella 21 vuotta täyttäneellä hwyämäneijella Suomen kansalaisjella, niin itsejellä kuin naifella, yhtiäläinen ja wältön ääni: ja waloioitus.

Kaupunkien Naistraatit ja funnallishallitukset maalla pitädööt aitanään huolen siitä, eteiwät mitkään täytännölliset esteet tule wähimmäsajafään määräsä woiwuttamaan ja wiioyrtämään kansalliskotoukselle kotoontumista.

3:ksi. Me funnioitamme ja rakastamme Wenäjän jolaa kansaa, waifka ipäimemme pohjasta wihpäämme itä saastaisia wirtawoaltijuntaa, jota wiime woofina on täsfä maasja wenäläijyitä edustanut. Meillä ei ole mitään erityistä halua irtaantua juuresta Wenäjäsä, jos wain saamme lafeet siitä, että Wenäjän kansan parhaimmat ainekset ottawat Wenäjän waltakunnan hallituksen käsiin, ja jos ei tapauksen kulu tee tuollaisista irtaantumista wälttämättömäsi. Mutta laifesja tapauksesja me waaimme, että Suomi, waifka je pyijyikin Wenäjän irroitamattomana ofana, tunnistetaan erityijeksi waltioiksi täydellisjellä itsehallinto- ja lainfäädäntö-oikeudella.

4:ksi. Käytäntöön soveluttuun ehdottoman kansalaiswapaudent periaatteet waaimme me:

a) Kansalaisien kotoontuminen, neuwottelemaan yhteisistä asioistaan, oltfoot tästä läjin esteetön. Minfäänlaisista wirallista naluwontaa, waifkapa olijikin wain muodollista laatua, älköön jollittako;

b) Kansalaisilla oltfoot oikeus perustaa esteettömästi seuroja ja yhdistysjiä, oltfoot ne waltioillista, taloudellisja tai siwistysjillistä laatua. Ainoastaan ilmoittamismuolluollisuus näiden perustamisjesta katjotetaan tarpeellisjeksi;

c) Sana, sekä painettu että puhuttu, on katjottawo heti napaaksi. Minfäänlaisia jädöfsjiä ja weloituskkia, jotka wähimmäsajain määräsä tahtomat kahlita tätä ihmisten ja wapaaitten kansalaisien luonnollisjina oikeutta, älköön tästä läjin siedettävä.

Me käännyimme täällä julistuskjella koto Suomen kansan puoleen, pyytäen, että kaikki waltioillista ja yhteisfunnallista sortoa kirjineet ihmiset kertyijiwät yhjimielijesti niiden mahtawien atteiden ympärille, joiden henkinen lippu tämä julistus on. Täsfä on janottu kaiffi je, mikä — jota tajullisjesti tai tajuttomasti — on ollut jokaisen tdbellista wapautta ja ihmisioikeuksia astawain kansalaisien jydäntä lähinnä. Peruuuttakoa siis ne enemmän tai wähemmän epäonnistuneet ponnet, joita eri seubujilla maata on näiden päiwien kuluesja laadittu, ja walmistutakoa, jos niin tarwitään, jydänwerellämme kirjottamaan laifen kn alle mitä ebellä on janottu.

Tampereella 1 p. marrask. 1905.

Ebdellä mainitun komitean asetama waltiofunta:

Getu Salin. **Yrjö Mätelin.** **Sihtori Kosonen.**
Heikki Lindroos. **Siiri Lemberg.**

Tämän ehdotuksen on kansan etuja ja oikeuksia valvomaan waltittu juurlakko-komitea yhjimielijesti hyväksynyt.

Suurlakko-komitean puolesta:

M. Lagerström. **Yrjö Sirola.**
Puheenjohtaja. **Sihteeri.**

Luettu suuressa kansalaiskotouksesja 1 p. marrask. 1905 klo 10 e. pp. tuhanjitiin nousumalle ihmisyjoukolle, jota hyväksyi jens jrtijewällä hwyä- ja eläköön- hundoilla.

Julistuksen luki:

Räsäsi Lindström.

Wakudeksi juurlakko-komitean muut jälenet:

Olo Koskinen.	M. J. Fihlman.
Elen Mätelin.	Alu Wuorela.
Eyhl Lundwall.	S. Koskinen.
Eydia Ruohomäki.	Emil Wiljainen.
Hanna Wintin.	Anna Hiljinen.
Maria Ahlqwist.	B. Lundelin.
Sulda Nyman.	A. Oj. Johanson.
Heikki Tanner.	J. Raitila.

Lue ”Punainen julistus” → Listaa siinä esitetyt vaatimukset:

1. Vanhan hallituksen erottava.
2. Väliaikainen hallitus valittava suljetulla, yleisellä ja yhtäläisellä äänioikeudella.
3. Kansalliskokous kutsuttava koolle.
4. Täydellinen itsehallinto- ja lainsäädäntöoikeus.
5. Kokoontumis- ja yhdistymisoikeus sekä sananvapaus.

SUURLAKKO 1905*

- koko yhteiskunta lamaantuu, myös venäläiset varuskunnat
- Aluksi Suomi yhdessä rintamassa → autonomia
- Suurlakon jälkeen jakautuminen:

PORVARIT:

- § lailliset olot takaisin
- § valtiopäivät koolle (säädyt)
- uusi valtiopäiväjärjestys
- vaalilaki

TYÖVÄENLIIKE:

- ☛ vallankumous
- ☞ kansankokous
- perustuslaki
- eduskunta vaaleilla

Julistuskirja Suomen kansalle.

1. §:n. a) Se tarkoittaa...
 b)...
 c)...

2. §:n. Kosta etu...
 3. §:n. Käytännössä...

Tampereella 1 p. marrask. 1905.
 Edellä mainittua komiteaa valitsivat:
 Genu Salin. Priis Vänelin.
 Heikki Lindroos. Sihtori Kosonen.
 Siiri Lemberg.

SUURLAKKO 1905*

■ MARRASKUUN MANIFESTI (1905)

■ Suurlakon merkitys!

■ Venäläistäminen päättyi

■ Eduskuntaudistus

→ Sääty-yhteiskunta loppui

■ Työväestö näytti voimansa

■ SDP:n jäsenmäärä kasvoi

■ Työväenkaartien perustaminen (myös suojelukieli)

■ Työväenkulttuurin synty

Milloin tämä postikortti on julkaistu?

- Postikortti on vuodelta 1906.
- Kotka lentää pois, lakikirja on jälleen tukevasti Suomi-neidon hallussa.
- Venäläistämistoimet keskeytyivät vuoden 1905 suurlakon seurauksena.
- Kortti vuodelta 1906 ilmentää perustuslaillisuuden voittoa.
- **Valtiopäivä uudistus!**

Eugen Schauman s. 41

Kortissa on kaksi päivämäärää:
1.11.1905 ja **4.11.1905**.

Ensimmäinen päivämäärä liittyy punaiseen julistukseen, joka annettiin marraskuun suurlakon yhteydessä.

Toinen päivämäärä liittyy marraskuun manifestiin, joka keskeytti venäläistämistoimet Suomessa.

VALTIOPÄIVÄUUDISTUS*

- yksikamarinen eduskunta
- yleinen ja yhtäläinen äänioikeus + vaalikelpoisuus
- äänioikeutettujen määrä kasvoi kymmenkertaiseksi!
  - 126 000:sta yli 1,2 miljoonaan!!!
  - myös naiset saivat asettua ehdolle!
- säännölliset valtiopäivät vuosittain
- Uusia puolueita! (s. 47-48)
- ensimmäinen uusi eduskunta v. 1907 (200 jäs.)

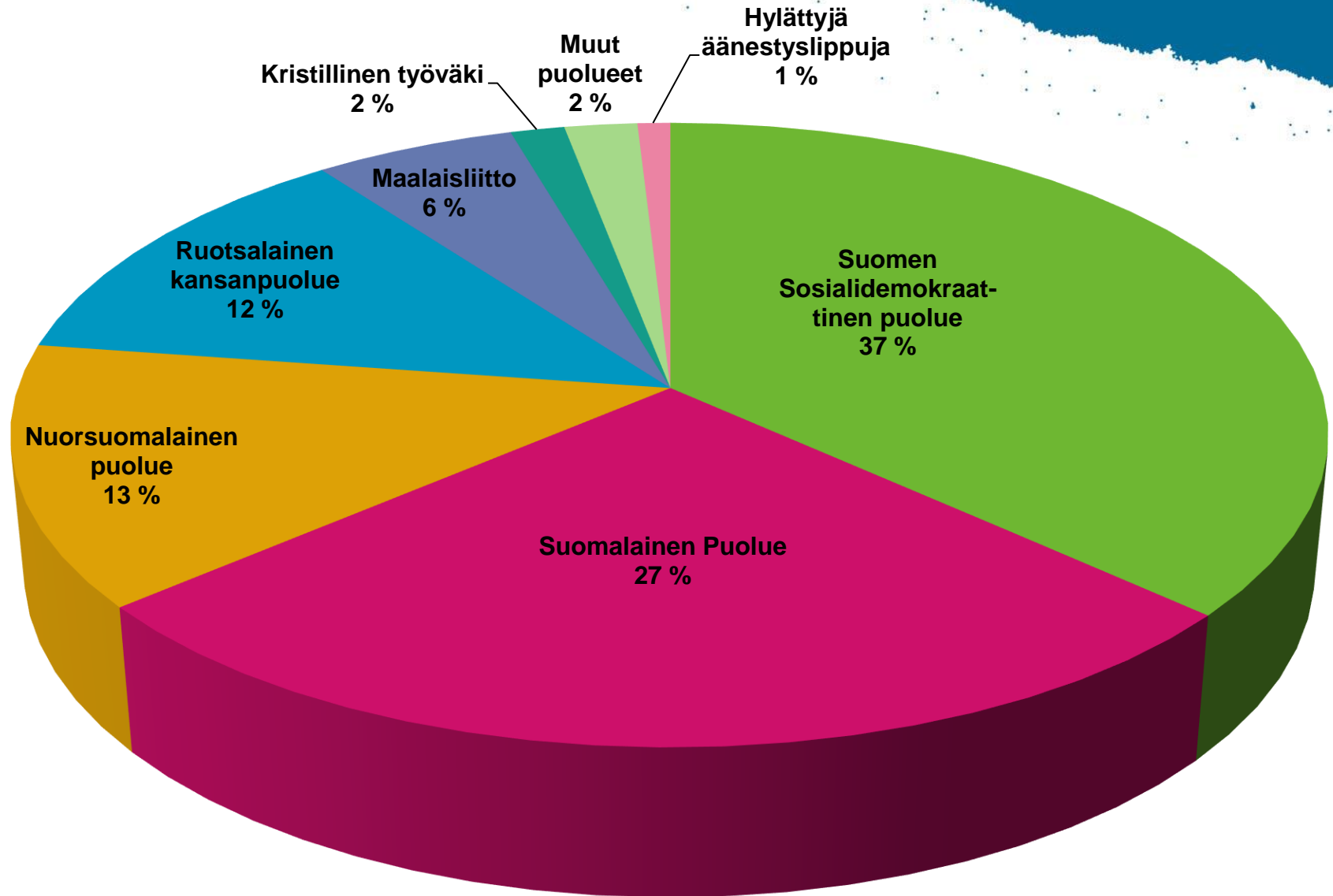
Suomen puolueet 1907

- **(Vanha)Suomalainen puolue = Kansallinen Kokoomus**
    - (Suur)talonpojat, virkamiehet...
    - Maltillinen linja, verouudistukset
    - Konservatismi
  - **Nuorsuomalainen puolue/Kansallinen Edistyspuolue → muihin puolueisiin**
    - Akateemisesti koulutetut, talouselämässä mukana
    - Perustuslaillinen linja, yhteiskunnalliset uudistukset
    - Liberalismi (verotus, työvään ja tilattomien asema)
  - **Ruotsalainen kansanpuolue = RKP**
    - Periaatteessa perustuslaillinen linja
    - Ruotsinkielisten edut
  - **Maalaisliitto = Suomen Keskusta**
    - Osa nuorsuomalaisista perustajina, vahva suomalaisuus -henki
    - Suomalaisuuden, talonpoikien ja maaseudun työläisten puolesta
  - **Sosiaalidemokraatit = SDP**
    - Maaseudun ja kaupunkien työvään edut
    - Sosialismi
- ⇒ **Kristillinen työväänliitto** (oppositio materialistumista vastaan)

ENSIMMÄISTEN EDUSKUNTAVAALIEN PUOLUEET JA TULOS

Puolue	Luonnehdinta	Kansanedustajien määrä
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	työväen asiaa ajava puolue, halusi parannuksia työväen asemaan niin kaupungeissa kuin maaseudullakin	80
Suomalainen Puolue	ajoi suomen kielen aseman parantamista, suhtautui myötäillen venäläistämiseen	59
Nuorsuomalainen Puolue	Suomalaisesta puolueesta irtautunut haara, suhtautui venäläistämiseen kriittisesti (perustuslaillisuus)	26
Ruotsalainen kansanpuolue	puolusti ruotsin kielen asemaa Suomessa, suhtautui venäläistämiseen kriittisesti (perustuslaillisuus)	24
Maalaisliitto	ajoi itsenäisten talonpoikien etua ja halusi parantaa maaseudun väestön asemaa	9
Kristillinen työväenliitto	SDP:stä irtautunut haara, joka ei pitänyt SDP:n kriittisestä suhtautumisesta kristinuskoon	2

Eduskuntavaalien 1907 tulos

Ensimmäinen punaisen viivan veto eli vaalit 1907

- Vaalilippu ensimmäisissä yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden vaaleissa.
- Äänestäjä on vetänyt **punaisen viivansa** kannattamansa vaaliliitto A:n ehdokas ykköselle.
- Listoilla on omat tunnuksensa: **Oikeutta kaikille, Vapaus ja maahenki, Rautatie Vetelin jokilaaksoon, Suomalaisuus ja kieltolaki...**

A.		Vaaliliitto.	
1.	Kauhava.	4.	Kauhava.
Oikeutta kaikille.		Vapaus ja maahenki.	
Niemi, Viktori, kauppias, Kauhava.		Ylönen, Kustaa, maanviljelijä, Kauhava.	
Laine, Nils, kansakoul-opett., Ilärmä.		Kalliooski, Simo, maanviljelijä, Kauhava.	
Sundelin, J. P., rehtori, Kokkola.		Tolala, Matti, maanviljelijä, Ylähärmä.	
B.			
2.	Kannus.	5.	Ylistaro.
Suomalaisuus ja kieltolaki.		Edistys kristillisyyden pohjalla.	
Pohjanpala, Tuomas, tohtori, Kokkola.		Malmivaara, Vilho, kirjuri, Lapua.	
Torppe, Juhani, talollinen, Veteli.		Malkamäki, Juhani, maanviljelijä, Ylistaro.	

Ensimmäiset naiskansanedustajat

Miina Sillanpää

Suomen ensimmäinen naisministeri

ENSIMMÄINEN SORTOKAUSI 1899-1905

Helmikuun
manifesti

Asevelvollisuuslaki

Bobrikov
diktaattoriksi

Suur-
lakko

1899

1901

1904

1905

1906?

Suuri adressi
Myöntyväi-
syyssuunta

Kutsuntalakkoja

Bobrikovin
murha

Marraskuun
manifesti

Perustuslailliset
Aktivistit

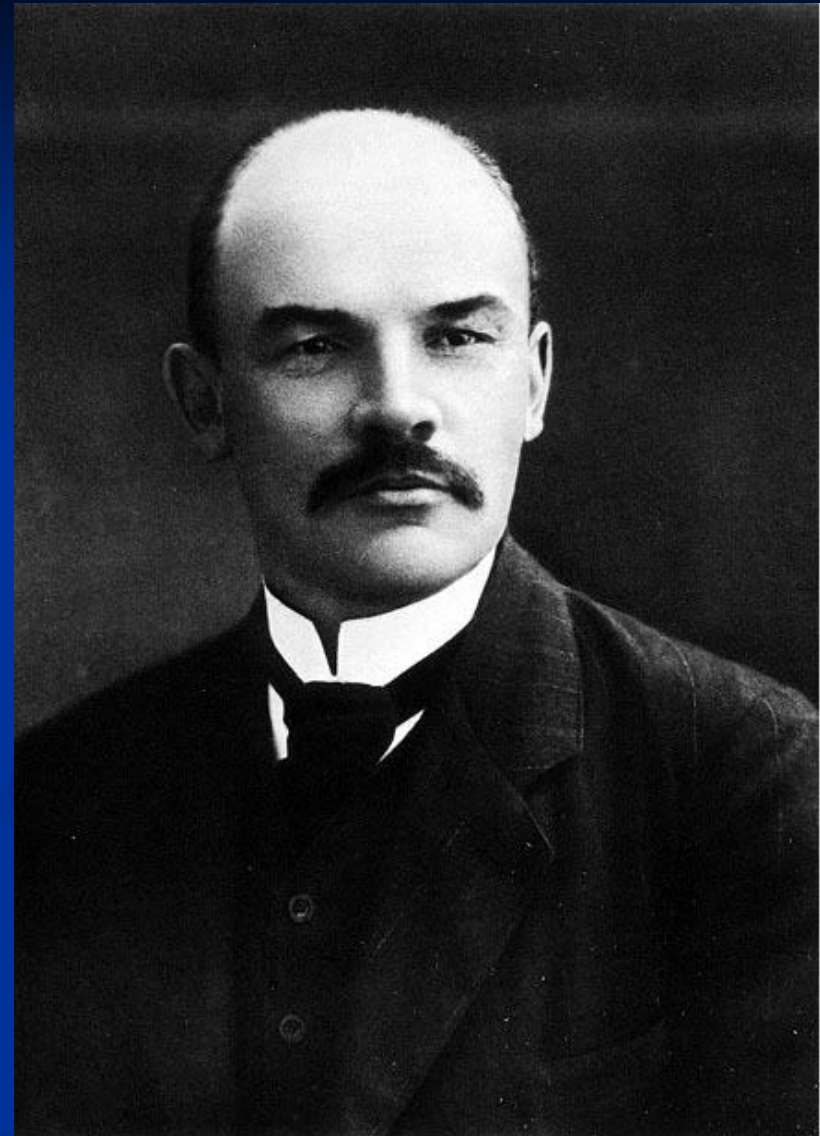
*1. sortokausi päättyi
1906 yksikamarinen eduskunta*

TOINEN SORTOKAUSI 1908-1914

VENÄLÄISTÄMINEN ALKAA TAAAS →

■ Kurin palautus Venäjällä v. 1905 jälkeen

- ulkosuhteet kuntoon (Ranska, Englanti)
- oppositio vaiennettiin –
toisinajattelijat ”maan alle” tai
ulkomaille pakoon
- duuma hajotettiin, nationalistit
valtaan
- kansanedustajien valtaa
vähennettiin

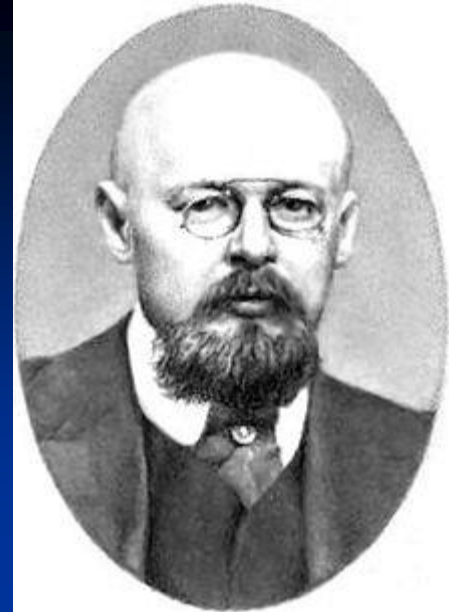

2. Sortokausi = kurinpalautus Suomessa

- 1910 yleisvaltakunnalliset lait duumalle
  - Suomea koskevat lait Venäjän ministerineuvostolle
    - Suomen eduskunnalle lausunto-oikeus → eduskunta vastusti, jolloin se hajotettiin (eduskuntavaalit lähes joka vuosi I MS:aan asti)
- 1909 ”sapelisenatti” (=venäläisiä upseereita)
- 1912 yhdenvertaisuuslaki → venäläisille kansalaisoikeudet
- Virkojen venäläistäminen
  - senaatin talousosaston johtaja, ministerivaltiosihteeri, prokuraattori
- 1914 suuri venäläistämishjelma!
  - Suomi osaksi Venäjää...jäi kesken

SENAATIN PUHELUKUNNAN KOKOUS
P. E. SVINHOFF VUO.
HALLITUS 27. 11. 1917 - 27. 1. 1918
E. N. SETÄLÄ, JALMAR CASTRÉN, ARTHUR CASTRÉN,
SUHANI ARAJÄÄVI, E. Y. PEIKONEN
KYÖSTIKALLIO, ONNI TALAS, HEIKKI KENYÄLLÄ,
ALEXANDER FRIB. O. V. LOUHYVUORI

V. Puriškevitš:
”Finis Finlandiae”
”Minua oikeammalla
on vain seinä!”

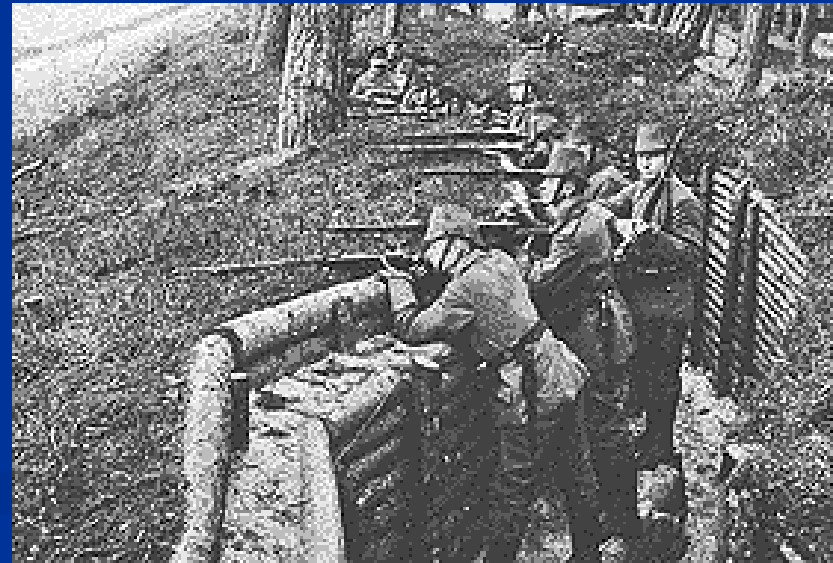
Finis Finlandiae! Puriškevitš: »Puh,
nyt hän on säkissä. Työntö vain, ja
hän vaipuu Venäjän helmaan.»

Eric Vasström, »Fyren» 1910

ITSENÄISTYMISAJATUS HERÄÄ

I MS:n vaikutukset;

- sotatila Suomeen
- kansalaisvapauksia rajoitettiin
- sensuuri
- ulkomaankauppa vaikeutuu
- + **linnoitustyöt**
- + **Venäjän tarviketilaukset**

Venäläistä arkkitehtuuria

25/04/2012

Ylioppilas Nordberg sai matkakirjan Tampereen poliisista ja oli velvollinen esittämään sen vaadittaessa poliisivirkamiehelle.

Matkakirja.

Tämän omistaja *Ylioppilas*
Mils Fredrik Nordberg
 tästä kaupungista oikeutetaan täten *Katzen*
19 kuukauden ajaksi matkusta-
 maan *Suomessa*

ja tulee hänen vaadittaessa asianomaiselle po-
 liisivirkamiehelle näyttää tämä matkakirja.

Tampereen poliisikamarissa *Heinä* kuun
6 p:nä 19*15*.

K. A. Rydman

133N

Lunastus 50 penniä.

ITSENÄISTYMISSAJATUS HERÄÄ

→ sodan varjossa irti Venäjästä

→ apua Venäjän vihollisilta,
Saksan intressit

→ aktivistit: ”Vapaus­sota
aloitettava”

- jääkäreiden koulutus
Saksassa alkaa 1915

Jääkärien tie

Juho Kustaa Mattilan reitti Korttesjärveltä Saksaan ja takaisin kotiin kuvaa myös muiden nuorten miesten matkaa jääkäriksi.

MIKSI MÄMMÄ SUOVIKAAVAIJA? (Kuvassa) ELLI PERÄKÄMMÄ SUOVIKAAVAIJA.

KOULUTUS tapahtui Lehtolassa ja Lehtolassa Harjoituskylässä.

MATTILAN matkasta ei löytynyt jälkeä.

Yhteensä matkasta löydettiin vain yksi jälkeä.

STAMMRE: kukaan ei näin myöskin Lapissa.

MATTILAN matkasta löydettiin jälkeä vain yksi jälkeä Suomesta.

JÄÄKÄRI MATTILA oli Jääkäri ja hän lähti Suomesta 25. joulukuuta 1941. Hän oli yksi niistä 1800 miehestä, jotka lähtivät Suomeen jättäen jälkeä vain yhden jälkeä Suomessa.

Yhteensä matkasta löydettiin vain yksi jälkeä Suomesta.

MATTILAN matkasta löydettiin jälkeä vain yksi jälkeä Suomesta.

MATTILAN matkasta löydettiin jälkeä vain yksi jälkeä Suomesta.

16. joulukuuta 1941 Jääkäri Mattila lähti Suomesta.

Yhteensä matkasta löydettiin vain yksi jälkeä Suomesta.

STAMMRE: kukaan ei näin myöskin Lapissa.

MATTILAN matkasta löydettiin jälkeä vain yksi jälkeä Suomesta.

Jääkäri Mattila lähti Suomesta 25. joulukuuta 1941.

Faktit
Jääkäri Mattila oli yksi niistä 1800 miehestä, jotka lähtivät Suomeen jättäen jälkeä vain yhden jälkeä Suomessa. Hän oli yksi niistä 1800 miehestä, jotka lähtivät Suomeen jättäen jälkeä vain yhden jälkeä Suomessa. Hän oli yksi niistä 1800 miehestä, jotka lähtivät Suomeen jättäen jälkeä vain yhden jälkeä Suomessa.

Lopputunti + kotiin: Tehtävä 4

- Tee aikajana/käsitekartta vuoden 1917 tärkeistä tapahtumista Suomessa ja Venäjällä (s. 48-50)

–Sijoita siihen ainakin sanat:

- Valtalaki, väliaikainen hallitus, Venäjä tunnustaa Suomen, itsenäistymisjulistus, lokakuun vallankumous, yleislakko, julistus korkeimman vallan käyttäjäksi, helmikuun vallankumous

→ Miten ja missä olosuhteissa Suomi itsenäistyi?

Lopputunti + kotiin: Tehtävä 4

Tee aikajana/käsitekartta vuoden 1917 tärkeistä tapahtumista Suomessa ja Venäjällä (s. 48-50)

1. helmikuun vallankumous
2. väliaikainen hallitus
3. valtalaki
4. lokakuun vallankumous
5. yleislakko
6. julistus korkeimman vallan käyttäjäksi
7. itsenäistymisjulistus
8. Venäjä tunnustaa Suomen

SUOMI

2. Suomen valtiolliseen asemaan ei muutoksia, mutta autonomia palautetaan.

3. Valtalaki: sos.dem. eduskunta ottaa vallan. Bolševikkien tuki.
5. Väliaikainen hallitus hajottaa Suomen eduskunnan.

6. Uudet eduskuntavaalit
 → **porvarienemmistö (108-92).**
 Suhtautuminen Venäjään muuttuu.

8. Yleislakko "Me vaadimme" – ohjelma. Porvarillinen eduskunta julistautuu korkeimman vallan käyttäjäksi.

4.12. 1917: Kaksi esitystä itsenäistymisestä äänestys (miksi?!)
 → porvarien ehdotus voitti 100-88.

9. → Itsenäisyysjulistus 6.12.1917.

maaliskuu

heinäkuu

lokakuu/
marraskuu

marraskuu

joulukuu

VENÄJÄ

1. Helmikuun vallankumous: keisari syöstään vallasta, tilalle väliaikainen hallitus.

4. Bolševikkien vallankumousyritys epäonnistuu, Lenin pakenee Suomeen.

7. Lokakuun bolševikki-vallankumous (25.10. / 7.11.)
 → kommunistit valtaan.
 Suhtautuminen Suomeen muuttuu

10. Bolševikit tunnustavat Suomen itsenäisyyden 31.12.1917.
 Miksi? → Toivovat vallankumousta myös Suomessa.

Laki

Suomen korkeimman valtiovallan käyttämisestä

Täten säädetään: Kun hallitsijan oikeudet ovat lakanneet, olkoon Suomen Eduskunnan päätöksen mukaisesti voimassa seuraavaa:

1 §.

Suomen eduskunta yksin päättää, vahvistaa ja voimaantavaksi määrää kaikki Suomen lait, myöskin valtiotaloutta verotusta ja tulliasioita koskevat. Eduskunta lopullisesti päättää myös kaikkien muiden Suomen asiain ratkaisusta, jotka keisari ja suuriruhtinas tätä ennen voimassa olleiden säännösten mukaan on ratkaissut.

Mitä tässä laissa säädetään, ei koske ulkopolitiikan asioita, ei myöskään sotilaslainsäädäntöä ja sotilashallintoa.

2 §.

Eduskunta kokoontuu varsinaisille valtiopäiville ilman erityistä kutsumusta ja päättää, milloin valtiopäivät ovat lopetettavat. Kunnes Suomen uusi hallitusmuoto on säädetty, käyttää Eduskunta oikeutta Valtiopäiväjärjestyksen 18 §:n mukaisesti määrätä uusien vaalien toimittamisesta ja Eduskunnan hajaantumisesta.

3 §.

Eduskunta määrää Suomen toimeenpanevan vallan.

Ylintä toimeenpanovaltaa käyttäköön toistaiseksi Suomen senaatin talousosasto, jonka jäsenet Eduskunta asettaa ja erottaa.

Tänään hyväksymässään, Venäjän Väliaikaiselle hallitukselle osotetussa adressissa on Eduskunta ilmoittanut päättäneensä ja säättäneensä edellä olevan Lain Suomen korkeimman valtiovallan käyttämisestä.

Helsingissä 25 päivänä heinäkuuta 1917.

Taulukko. Puolueiden edustajanpaikat 1907 - 1917 suoritetuissa vaaleissa

	1907	1908	1909	1910	1911	1913	1916	1917
Sos.dem.puolue	80	83	84	86	86	90	103	92
Suomalainen puolue	59	54	48	42	43	38	33	32
Nuorsuomal. puolue	26	27	29	28	28	29	23	24
Kansanpuolue I	-	-	-	-	-	-	-	5
Maalaisliitto	9	9	13	17	16	18	19	26
Ruotsalainen kansanpuolue	24	25	25	26	26	25	21	21
Kristillisen työväen liitto	2	2	1	1	1	0	1	0
Yhteensä	200	200	200	200	200	200	200	200

Puolueiden voimasuhteet **108**
Eduskuntavaaleissa 1906-1917

Suomen Kansalle.

Suomen Eduskunnan istunnossa tänä päivänä on Suomen Senaatti puheenjohtajansa kautta antanut Eduskunnan käsiteltäväksi m. m. ehdotuksen uudeksi hallitusmuodoksi Suomelle. Antaessaan tämän esityksen Eduskunnalle on Senaatin puheenjohtaja Senaatin puolesta lausunut:

Suomen Eduskunta on 15 päivänä viime marraskuuta, nojaten maan Hallitusmuodon 38 §:ään, julistautunut korkeimman valtiovallan haltijaksi sekä sittemmin asettanut maalle hallituksen, joka tärkeimmäksi tehtäväkseen on ottanut Suomen valtiollisen itsenäisyyden toteuttamisen ja turvaamisen. Tämän kautta on Suomen kansa ottanut kohtalonsa omiin käsiinsä, ja nykyiset olot sekä oikeuttavat että velvoittavat sen siihen. Suomen kansa tuntee syvästi, ettei se voi täyttää kansallista ja yleisinhimillistä tehtäväänsä muuten kuin täysin vapaana. Vuosisatainen vapaudenkai-puamme on nyt toteutettava; Suomen kansan on astuttava muiden maailman kansojen rinnalle itsenäisenä kansakuntana.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi tarvitaan lähinnä eräitä toimenpiteitä Eduskunnan puolelta. Suomen voimassaoleva Hallitusmuoto, joka on nykyisiin oloihin soveltumaton, vaatii täydellistä uusimista, ja siitä syystä hallitus nyt on Eduskunnan käsiteltäväksi antanut ehdotuksen Suomen hallitusmuodoksi, ehdotuksen, joka on rakennettu sille perusteelle, että Suomi on oleva riippumaton tasavalta. Katsoen siihen, että uuden hallitusmuodon pääperusteet on saatava viipymättä voimaan, on Hallitus samalla antanut esityksen perustuslain säännöksiksi tästä asiasta sekä eräitä muitakin lakiehdotuksia, jotka tarkoittavat tyydyttää kipeimmät uudistustarpeet ennen uuden hallitusmuodon aikaansaamista.

Sama päämäärä vaatii myös toimenpiteitä Hallituksen puolelta. Hallitus on kääntyvä toisten valtojen puoleen saadakseen maamme valtiollisen itsenäisyyden kansainvälisesti tunnustetuksi. Tämä on erityisesti nykyhetkellä sitä välttämättömämpää, kun maan täydellisestä eristäytymisestä aiheutunut vakava asema, nälänhätä ja työttömyys pakottavat Hallitusta asettumaan suoranaisiin väleihin ulkovaltojen kanssa, joiden kiireellinen apu elintarpeiden ja teollisuutta varten välttämättömien tavarain maahan-tuomiseksi on meidän ainoa pelastuksemme uhkaavasta nälänhädästä ja teollisuuden pysähtymisestä.

Venäjän kansa on, kukistettuansa tsaarivallan, useampia kertoja ilmoit-tanut aikovansa suoda Suomen kansalle sen vuosisataiseen sivistyskehityk-keen perustuvan oikeuden omien kohtaloitensa määrittämiseen. Ja laajalti yli sodan tärkeimmistä päämääristä on oleva, ettei yhtäkään kansaa ole vastoin tahtonsa pakotettava olemaan toisesta riippuvaisena. Suomen kansa uskoo, että vapaa Venäjän kansa ja sen perustava kansalliskokous eivät tahdo estää Suomen pyrkimystä astua vapaiden ja riippumattomien kansojen joukkoon. Ja Suomen kansa rohkenee samalla toivoa maailman muiden kansojen tunnustavan, että Suomen kansa riippumattomana ja vapaana paraiten voi työskennellä sen tehtävien toteuttamiseksi, jonka suorittamisella se toivoo ansaitsevansa itsenäisen sijan maailman sivistyskansojen joukossa.

Samalla kuin Hallitus on tahtonut saattaa nämä sanat kaikkien Suomen kansalaisten tietoon, kääntyy Hallitus kansalaisten, sekä yksityisten että viranomaisten puoleen, hartaasti kehoittaen kutakin kohdastansa, järkkä-tämättömästi noudattamalla järjestystä ja täyttämällä isänmaallisen vel-vollisuutensa, ponnistamaan kaikki voimansa kansakunnan yhteisen pää-määrän saavuttamiseksi tänä ajankohtana, jota tärkeämpää ja ratkaise-vampaa ei tähän asti ole Suomen kansan elämässä ollut. Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1917.

Suomen Senaatti:

P. E. SVINHUFVUD.
KYÖSTI KALLIO.
ONNI TALAS.
HEIKKI RENVALL.
ALEXANDER FREY.
O. W. LOUHIVUORI.

E. N. SETÄLÄ.
JALMAR CASTRÉN.
ARTHUR CASTRÉN.
JUHANI ARAJÄRVI.
E. Y. PEHKONEN.

Eduskuntaryhmien ehdotukset

A. E. Rautavaara

Eduskuntaryhmien päätöslauselmaehdotus Suomen itsenäisyyden toteuttamisesta 6. 12. 1917

Porvarillisten eduskuntaryhmien esittämä päätöslauselmaehdotus oli seuraavansisältöinen:

Sen johdosta, että hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen uudeksi hallitusmuodoksi, joka on rakennettu sille pohjalle, että Suomi on riippumaton tasavalta, eduskunta korkeimman valtiovallan haltijana päättää puolestaan hyväksyä tämän periaatteen ja hyväksyä myös, että hallitus, saattaakseen Suomen valtiollisen itsenäisyyden tunnustetuksi, ryhtyy niihin toimenpiteisiin, jotka hallitus on sitä varten tarpeelliseksi ilmoittanut.

Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän vastaehdotus kuului:

Suomen korkeimman valtiovallan haltijana lausuu Suomen eduskunta periaatteen, että Suomi on oleva riippumaton tasavalta. Tämä riippumattomuus on koetettava toteuttaa sovinnollista tietä Venäjän kanssa aikaansaataavalla sopimuksella. Siitä ehdotusta tekemään olisi asetettava yhteinen neuvottelukunta, jossa olisi yhtä monta Suomen ja Venäjän edustajaa. Neuvottelukunnan tulisi tehdä myös muita ehdotuksia Suomen ja Venäjän suhteiden järjestämiseksi. Nuo ehdotukset olisivat alistettavat molempien valtioiden täysivaltaisten valtiolinten lopullisesti hyväksyttäväksi. Suomen olisi koetettava saada myös muut valtiot tunnustamaan Suomen riippumaton tasavalta ja tekemään sen kanssa sopimuksia suhteiden järjestämisestä.

Porvarillisten eduskuntaryhmien ehdotus tuli eduskunnassa hyväksytyksi äänimäärin 100-88.

Itsenäisyssenaatti täysistunnossa 1917.

Istumajärjestys vasemmalta oikealle: E. Y. Pehkonen, Juhani Arajärvi, Arthur Castrén, Jalmar Castrén, E. N. Setälä, P. E. Svinhufvud, Kyösti Kallio, Onni Talas, Heikki Renvall, Alexander Frey, O. W. Louhivuori.

Ad № 113 D. T. O. H. 1917
Советъ Народныхъ Комиссаровъ

Советъ Народныхъ Комиссаровъ
Петроградъ.

18 декабря 1917 г.

№ 101

Советъ Народныхъ Комиссаровъ
Præsident, Suomen Valvokunta
Finland, Helsingfors, 1918

Въ отвѣтъ на обращеніе финляндскаго Правительства о признаніи независимости Финляндской республики, Советъ Народныхъ Комиссаровъ, въ полномъ согласіи съ принципами права націй на самоопредѣленіе, ПОСТАНОВЛЯЕТЪ: Взйти въ Центральный Исполнительный Комитетъ съ предложеніемъ:

а/ признать государственную независимость финляндской Республики

и б/ организовать, по согласенію съ финляндскимъ Правительствомъ, особую Комиссію изъ представителей обѣихъ сторонъ для разработкы тѣхъ практическихъ мѣропріятій, которыя вытекаютъ изъ отдѣленія Финляндіи отъ Россіи.

Предсѣдатель Совета Народныхъ

Комиссаровъ *В. В. Шенниковъ*

Народные Комиссары: *А. Мухоморовъ*
Т. Мухоморова
С. Соколовъ
В. Шенниковъ
В. Карелинъ, *В. Шенниковъ*

Управляющій Дѣлами Совета Народныхъ

Комиссаровъ *М. М. Тарасовъ*

Секретарь Совета *М. М. Тарасовъ*

Itsenäisyyspäiviä 1917?

- **15.11.1917** Eduskunta otti korkeimman vallan itselleen
- **4.12.1917** Senaatin itsenäisyysjulistus
- **6.12.1917** Eduskuntaryhmien päätöslauselmaehdotukset – äänestys!
- **31.12.1917** Neuvosto-Venäjä eli Kansankomissaarien neuvosto tunnustaa Suomen

Itsenäisyyden tunnustaminen 1918

- 31.12.1917 bolševikit
- 4.1. Ruotsi ja Ranska
- 6.1. Saksa
- 10.1. Norja ja Tanska
- 13.1. Itävalta-Unkari
- 28.1. Alankomaat
- 21.2. Espanja
- v. 1919 mm. Iso-Britannia, USA, Italia

→ **Yleensä ei myötätunnosta,
vaan omista syistä.**

Miksi Suomi tunnistettiin itsenäiseksi?

- **Ruotsi oli kannattanut Suomen itsenäistymistä jo pitkään.**
- **Puskuri Venäjää vastaan.**

Miksi Suomi tunnistettiin itsenäiseksi?

- **Ranska pyrki tunnustuksellaan estämään Suomen luisumisen Saksan syliin.**

Miksi Suomi tunnistettiin itsenäiseksi?

- **Saksa oli kannustanut Suomen itsenäisyyspyrkimyksiä I MS:n aikana (jääkärit).**
- **Suomen strateginen merkitys Saksalle kuitenkin väheni, kun Venäjä haki aselepoa, eikä Suomen alueesta enää ollut iloa Saksalle.**

Miksi Suomi tunnistettiin itsenäiseksi?

- **Iso-Britannia ja Yhdysvallat tunnustivat Suomen vasta kun Suomen saksalaissuuntaus oli loppunut (vuonna 1919).**

Lopputunti ja kotitehtäväksi:

- **Kappale 6. Sisällissota s. 52-60**

- 1. Tehtävä 1.: Sodan syyt?**

- 2. Taulukko ”Sisällissodan osapuolet”.**